

Organiserad prostatacancer-testning i norra sjukvårdsregionen

Helena Strömqvist, projektkoordinator RCC Norr

Ove Andrén, professor, medicinska ansvarig RCC Norr

Johan Styrke, docent, urolog, projektledare RCC Norr

2022-12-01

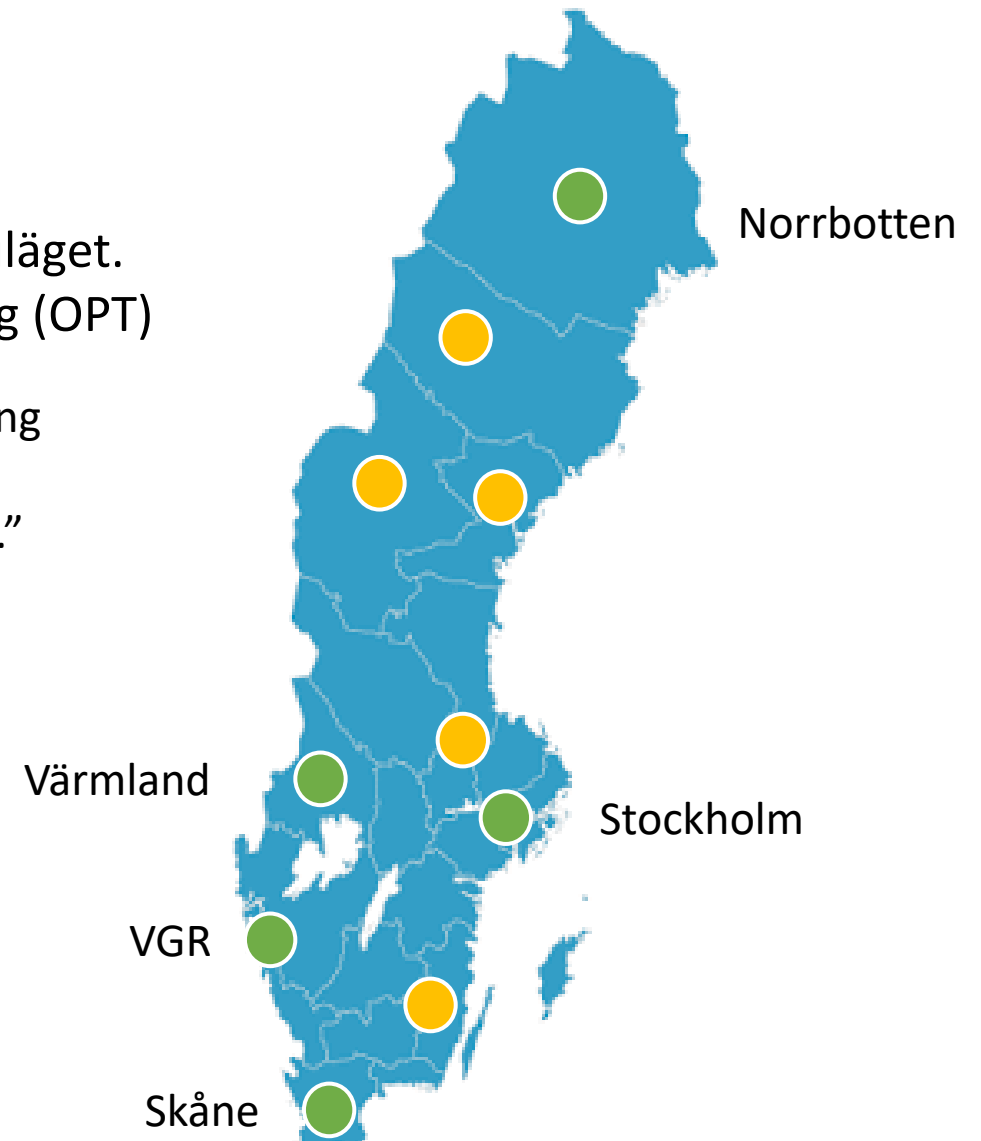
Bakgrund

Socialstyrelsen rekommenderar (2018)

- Att screening för prostatacancer inte ska införas i Sverige i nuläget.
- Att regionerna utvärderar organiserad prostatacancertestning (OPT)

”Att genomföra organiserad PSA-testning inom ramen för forskning och utveckling är helt i linje med Socialstyrelsens rekommendationer i de nationella riktlinjerna för prostatacancer.”

Screening = rekommendation
OPT = erbjudande

Fattade beslut

Enligt protokoll NRF Förbundsdirektion 220317:

Förbundsdirektionens rekommendation till medlemsregionerna:

- att medlemsregionerna inför OPT för åldersgrupperna 50- och 56 år.
- att ett sjukvårdsregionalt kansli för OPT inrättas vid RCC Norr.

OPT i Norr - Organisationskarta

Styrgrupp

Anna-Lena Sunesson, Enhetschef, RCC Norr
annalena.sunesson@regionvasterbotten.se, 070-397 70

81

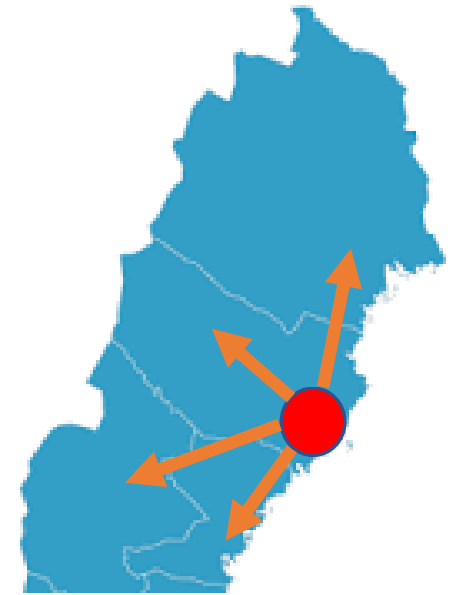
Projektgrupp

Johan Styrke, Projektledare
johan.styrke@umu.se, 070-299 20 48

Ove Andrén, Medicinskt ansvarig urolog
ove.andren@regionvasterbotten.se, 070-343 99 13

Helena Strömqvist, Projektkoordinator
helena.stromqvist@regionvasterbotten.se, 073-072 21

98

Gemensamt OPT-kansli

Referensgrupp Bild- och funktionsmedicin
Marina Assarsson, Radiolog NUS
marina.assarsson@regionvasterbotten.se, tel

Referensgrupp IT
Marcus Östman, IT Klinisk kemi NUS
marcus.ostman@regionvasterbotten.se, 076-527 72 15

Referensgrupp Urologichefer

Referensgrupp Primärvård, RPO primärvård
Sofia Leje, Primärvårdsrepresentant RJH/RPO
sofia.leje@regionjh.se, tel

Referensgrupp Patologi, RPO patologi
Georgios Andreou Patolog NUS
georgios.andreou@regionvasterbotten.se tel

Regional införandegrupp Region Jämtland Härjedalen

Mia Ajax, Projektledare
mia.ajax@regionjh.se, 073-043 97 91
Andreas Lundgren, Ansvarig urolog
andreas.m.lundgren@regionjh.se

Regional införandegrupp Region Norrbotten

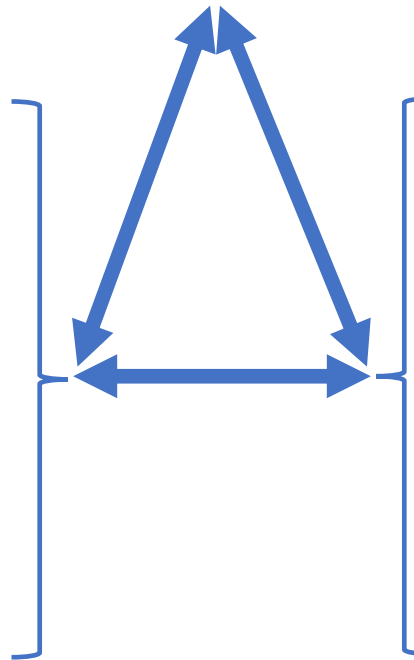
Ingela Johansson, Verksamhetsutvecklare
ingela.v.johansson@norrboten.se, tel
Periklis Koumoutsakos, Ansvarig urolog
periklis.koumoutsakos@norrboten.se, tel

Regional införandegrupp Region Västerbotten

Vakant, Projektledare
mail, tel
Vakant, Vårdutvecklare
mail, tel

Regional införandegrupp Region Västernorrland

Jessica Hydling, Projektkoordinator
jessica.hydling@rvn.se, tel
Johan Styrke, Ansvarig urolog
johan.styrke@umu.se, 070-299 20 48

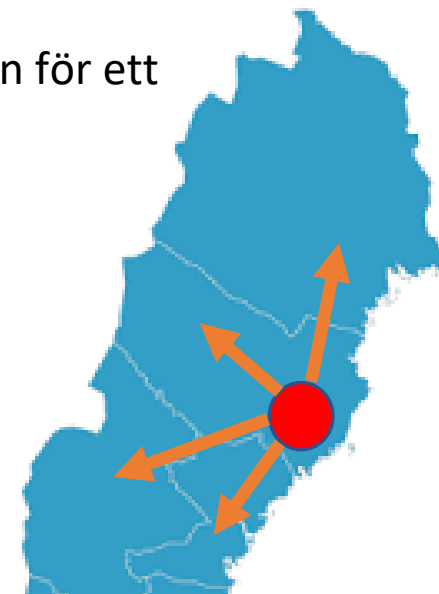
Huvudmannaskap & Kansli

Huvudmannaskap

- Förbundsdirektionen har beslutat att Region Västerbotten genom RCC Norr står som huvudman för ett OPT-kansli för utskick, svar och uppföljning som kan serva hela sjukvårdsregionen.
- Respektive region är huvudman för vidare utredning vid förhöjt PSA-värde

Kansliet för prostatacancertestning norr

- Utskick av erbjudandebrev och svar
- Telefonrådgivning till inbjudna män och utredande sjukvårdsenheter
- Förvaltning av erbjudande och svarsbrev
- Förvaltning av OPT-registret

Returadress: Kansliet för prostatacancertestning norr
Byggnad 207, Lasarettsvägen 29E
931 86 Skellefteå

Avtal om avtalssamverkan avseende, kostnader och ansvar

- Ansvar för Kansliet (RV)
- Ansvar för Regionerna
- Kostnader i en bilaga

Journal

Journalföring sker inom respektive region, OPT-PSA bedöms i RVB och kan automatsigneras i respektive region om möjligt.

Register

Regionala OPT-register (ett register per region) integreras som en del i IT-bygget.

Effekter i
befolkningen
och sjukvårds-
organisationen

- Trettiosju män per år undviker död i prostatacancer och lever i snitt åtta år längre.
- Ökad jämlikhet – alla får samma information och möjlighet.
- På sikt är OPT ekonomiskt och organisatoriskt lönsamt:
  - Mindre utbredd spontan PSA-testning - avlastning av primärvård och urologi.
  - Färre patienter med behov av dyra behandlingar.

Effekter i
befolkningen
och sjukvårds-
organisationen

- Primärvården får ansvar för blodprovstagning (men ej tolkning och svar).
- Bild och funktionsmedicin får ett ökat uppdrag med ca 10 % fler MR prostata.
- Urologen får fler läkarbesök, biopsier och operationer, ca 10 % ökning.

Organiserad PSA-testning i Värmland sedan 2015

Vi har gått från underdiagnostik till återhämtning

Nya cancerfall. Åldersstandardiserad incidens per 100 000 enligt befolkningen 2000, Ålder: 40-85+, Man, Diagnos:177
Prostata (blåshalskörtel), oavsett tumörtyp

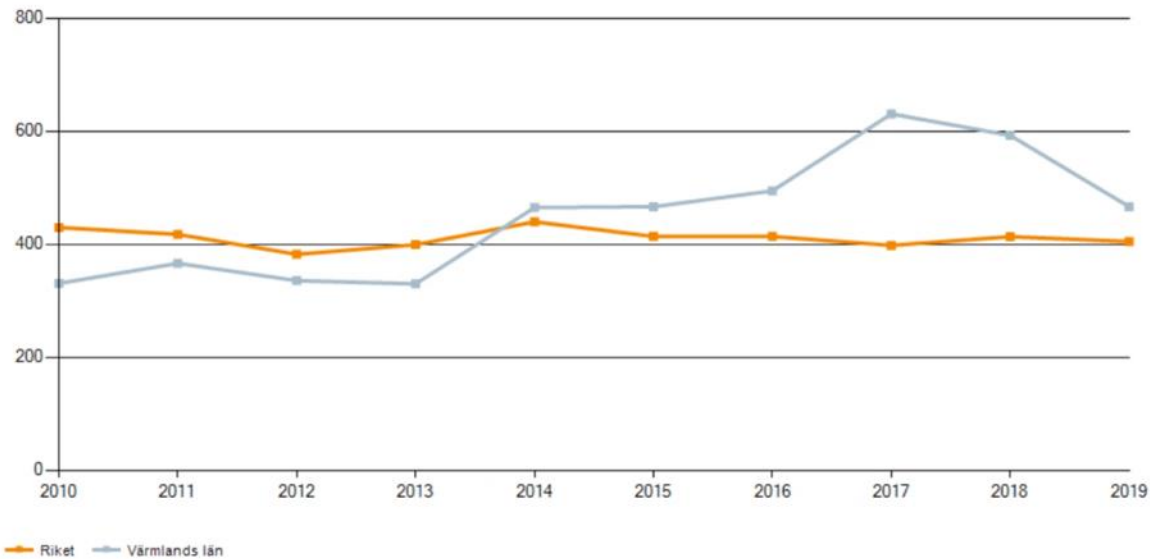

Bild från Mauritz Walldén, Värmland

Enligt en beräkning från region Skåne sker en fördyring fram till 7 år efter breddinförande av OPT, därefter en besparing tack vara minskad spontan PSA-testning

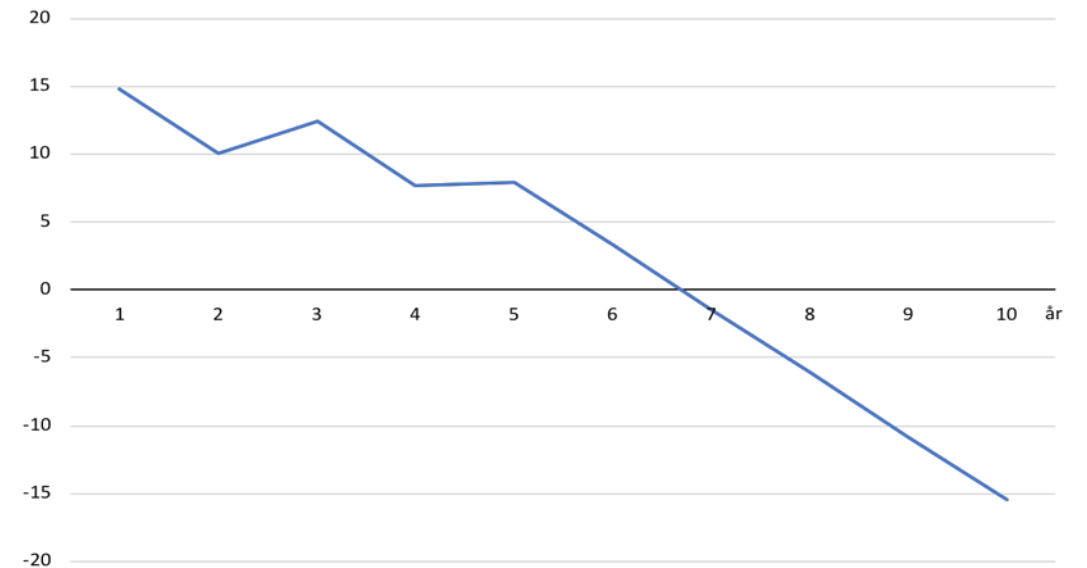

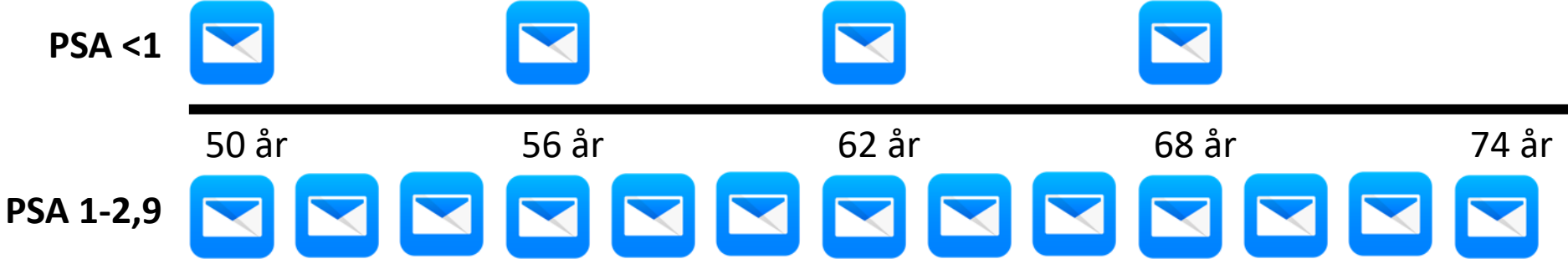
Bild från Region Skånes utredning

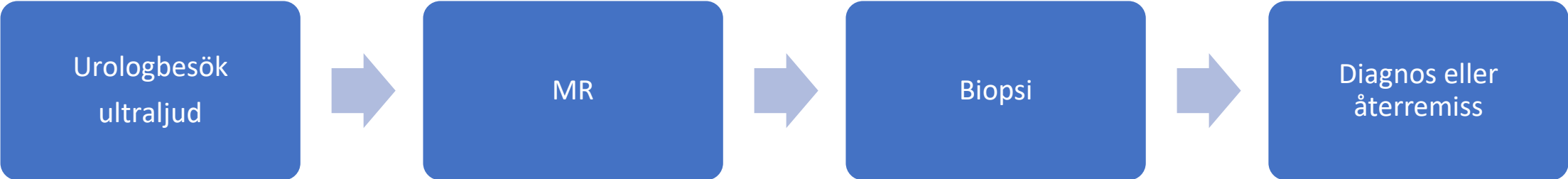
OPT i praktiken

Brevsvar efter PSA-prov:
PSA <1 ug/l: Nytt prov om 6 år*
PSA 1–2,9 ug/l: Nytt prov om 2 år
PSA ≥3 ug/l: Remiss till urolog
*Avslut vid 68 år

OPT-kansli

Urologklinik om PSA ≥3

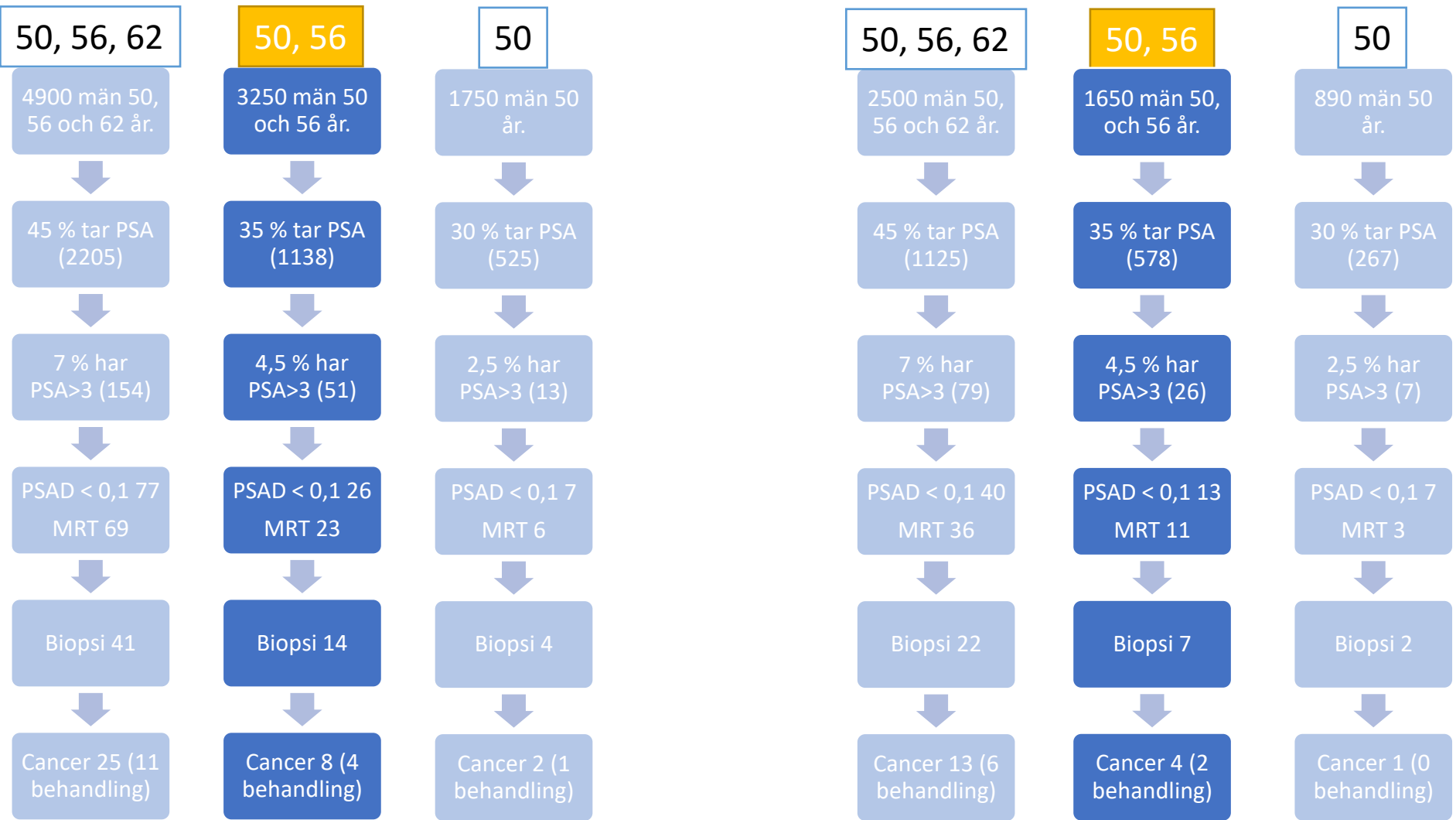

Beräkning av antal händelser inom OPT vid första årets testning

Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland

Jämtland-Härjedalen

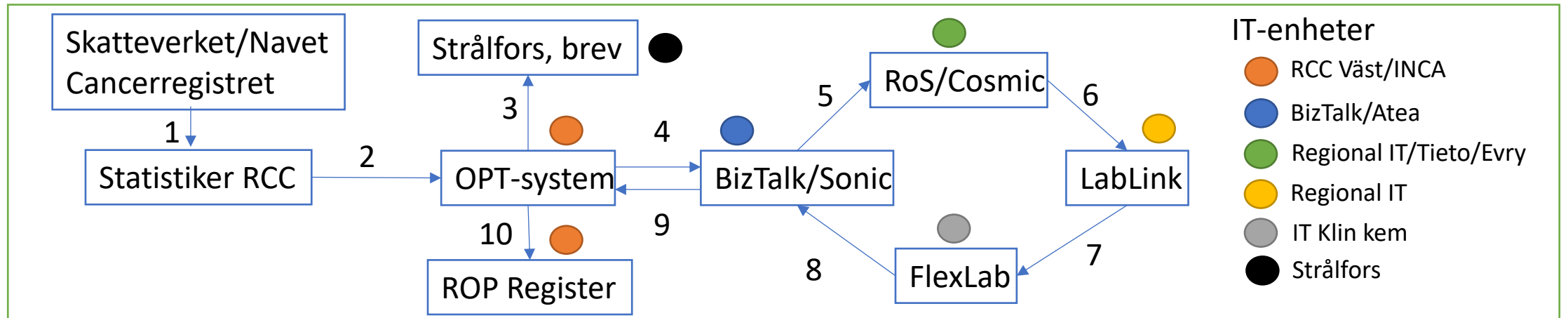

Förväntat antal med PSA > 3 ug/l*

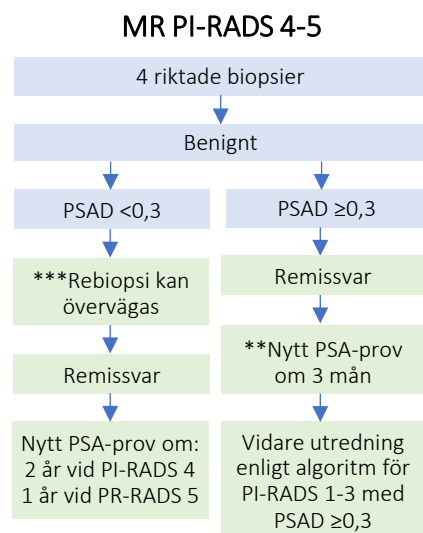
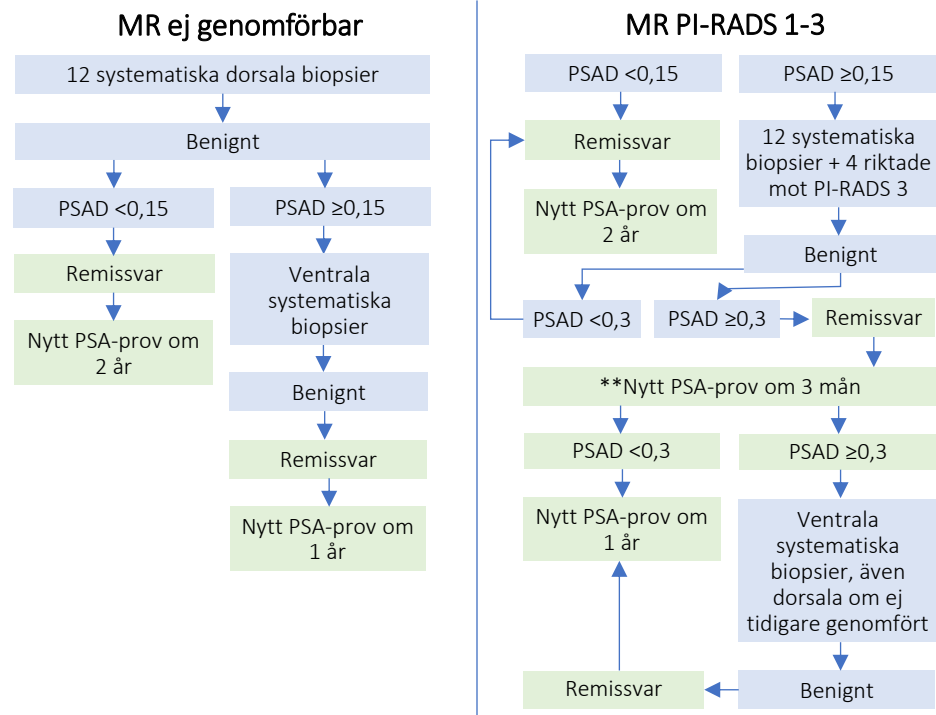
- 50 år = 2,5 %
- 56 år = 6 %
- 60 år = 11 %

*Enligt Göteborgs screeningstudie

IT – lösning

OPT norr algoritm* vid PSAD $\geq 0,1$

Remissvar sker enligt återremissmall på baksidan av detta kort.

I samband med remissvar planeras uppföljning enligt algoritmen av kansliet för prostatacancerstestning norr.

*Algoritmen följer rekommendationerna i det nationella vårdprogrammet.

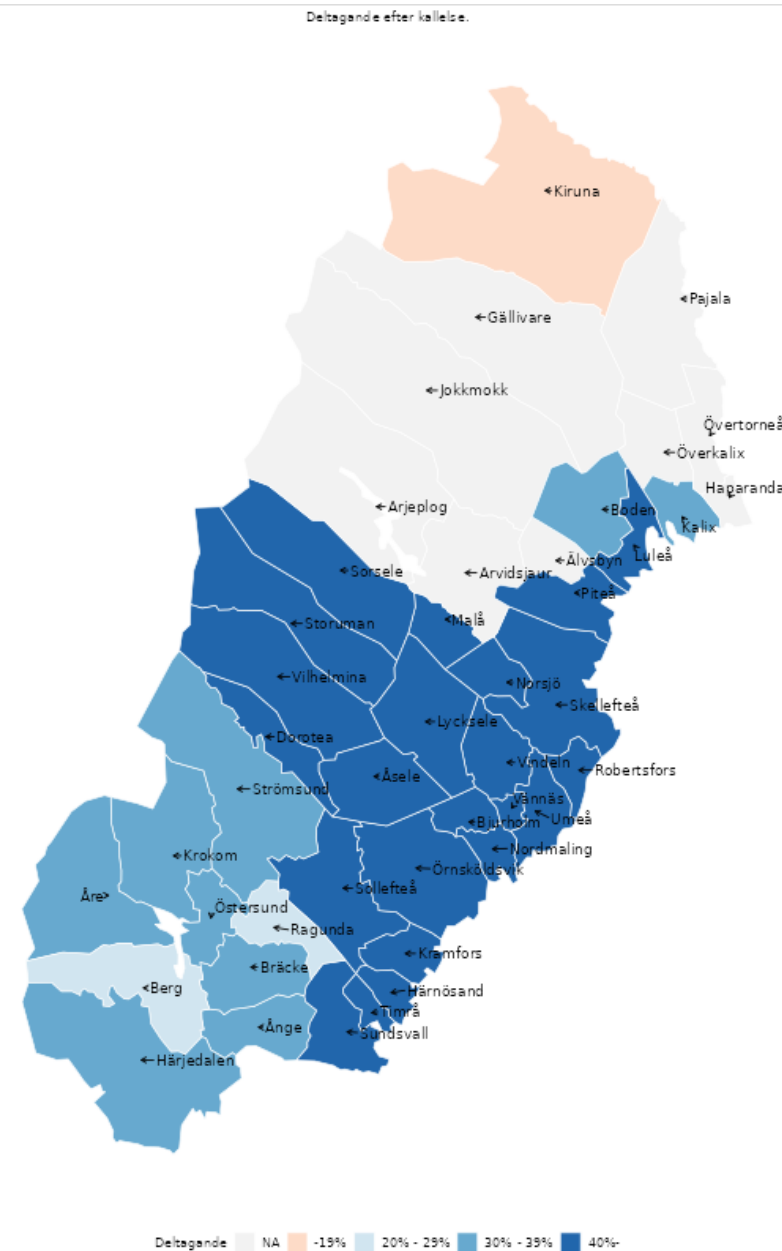
**Samma algoritm används oavsett PI-RADS-svar vid PSAD $\geq 0,3$. Se algoritmen för PI-RADS 1-3.

***Rebiopsi kan övervägas om det är osäkert om den initiala biopsin varit representativ för den aktuella PI-RADS-förändringen.

Deltagande OPT efter kallelse norra sjukvårdsregionen

Källa: INCA , Regionalt kvalitetsregister OPT (SweOPT) Hämtat 240827

VB	JH	VN	NB	Totalt
2 915	1 388	2 206	261	6 770
47,3 %	35,1 %	42,9 %	43,9 %	42,7%

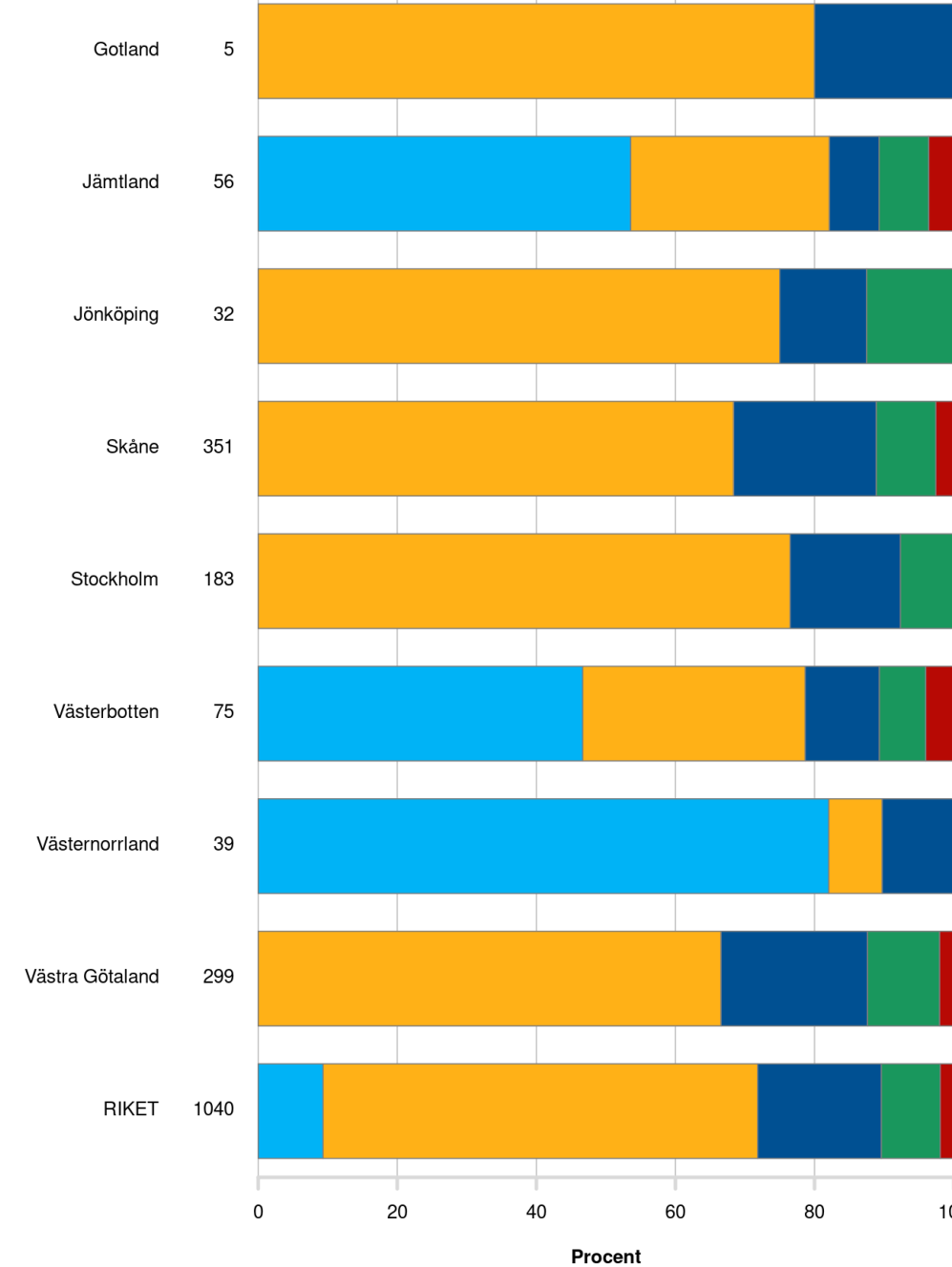

Utfall OPT norr från start till och med 240827

Antal erbjudanden	Antal som valt att delta	PSA > 3	Antal MR	Antal biopsi	Antal cancerfall
15 852	6 770 (42,7 %)	490 (7,2%)	168	84	55

Källa: INCA , Regionalt kvalitetsregister OPT (SweOPT)

”Norrlandsmodellen” med TRUL före biopsi

Kapillär provtagning i OPT?

- Kansliet i Skellefteå**
- Deltar i framtagande av kohort
  - Registrerar PSA-svar i OPT-systemet och studiedatabasen
  - Administrerar utskick till de som ingår i kohorten men som inte väljer att delta i studien efter 12 veckor
- RCC Väst/Insieme**
- Bygger studiedatabasen
  - Hjälper till med kontakter med Strålfors
  - Hanterar kohorten manuellt under studien så att inga dubbla utskick av inbjudningar sker
  - Hanterar utskick av enkäter via studiedatabasen
- Capitainer**
- Finansierar studien
  - Levererar testkit och returkuvert till Strålfors (1,5 år hållbarhet på oanvända test)
- Laboratoriet i Lund**
- Analyserar de kapillära proverna
  - Skickar provsvaren till OPT-kansliet i Skellefteå

Slumpmässigt framtagande av en kohort om 900 patienter i två regioner med planerat OPT-utskick i slutet av 2024 – RCC Norr

Randomisering i studieregistret på INCA – RCC

Testgrupp
n=450

Kontrollgrupp
n=450

Brevutskick via Strålfors

Kapillärt PSA i hemmet 3 mån före ordinarie OPT

Venöst PSA-prov i OPT via hälsocentral

Figure 1. *Capitainer®B* is a next-generation quantitative dried blood spot (qDBS) microsampling card that collects an exact volume of 10 μL of capillary blood. The images depict the five simple steps in the self-sampling procedure. 1. Open and unfold the *Capitainer®B* card, 2. Prick the finger with the attached lancet, 3. Place a hanging drop of blood per microfluidic channel on the card, 4. Check that the test was successful using the inbuilt visual indicator, 5. Send the card by post to the laboratory in a prepaid envelope.